

Ročník: 97 | číslo: 7 | 12. února 2017 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Mezináboženský
dialog

EDITORIAL

„Církví naší československé budíž po všechny časy budoucí jako zákonem snášenlivost a pohostinství vůči druhým společnostem náboženským a kulturním ve svatyních jejich podle odkazu Ježíšova: Protož všechno, jak byste chtěli, aby vám lidé činili, tak i vy činite jim; toť zajisté zákon i proroci.“

(Mt 7,12). Karel Farský 26. 5. 1922

Civilizace dnes prochází zásadními změnami v souvislosti s fenoménem, nazvaným globalizace. Jejím průvodním jevem je stále intenzivnější setkávání příslušníků odlišných společenských, kulturních a náboženských struktur, projevů a zvyklostí. Po celé věky bylo střetání národů a civilizačních celků doprovázeno pocity nadřazenosti, násilím a krveprolitím. Teprve po světových válkách si eticky smýšlející lidé naplno uvědomili nutnost tolerance a spolupráce napříč civilizacemi pro světový mír. Multikulturní a integrační projekty však selhávají pod tíhou předsudků, vykořisťování, nacionalismu a terorismu. Jednou z příčin přetrvávající nenávisti a násilí na všech úrovních společností jsou ideologie, a tedy i náboženství pojatá jako ideologie. Mezináboženský dialog je způsobem, jak se naučit vzájemnému respektu a schopnosti koexistence lidí různých ras, přesvědčení a vyznání. Jeho hlavní myšlenkou je společné hledání pravdy prostřednictvím kultivovaného rozhovoru, který má svá pravidla. V první řadě uvědomění, že nejde o konfrontaci protichůdných tezí, nýbrž o vůli k porozumění jinakosti druhého. Jednotlivá sdělení (vyznání, svědectví víry) musí být brána vážně nejen v zájmu tolerance a svobody, ale především pro svou moudrost a sdílení darů duchovního života. Cílem mezináboženského dialogu není konverze ani vytvoření nějakého globálního náboženství v touze po jednotě. Náboženská rozrůzněnost (diverzita) je principiálně nezvládnutelná a není to chyba, říká Ivan Štampach. Cílem mezináboženského dialogu je vytváření vědomí, že náboženství jsou pro člověka, a ne naopak. Nárok na pravdu není posledním cílem, protože pravda je kniha, kterou ještě nikdo nedočel do konce. Spíše jde o osvobození lidské spirituality, o obohacení vlastní víry pohledem odjinud, o otvírání neznámých pramenů duchovního obrození. Jde vždy o setkání s člověkem, jemuž přiznávám stejnou důstojnost jako sobě. Mezináboženský dialog je svým způsobem riskantní aplikací zlatého pravidla etiky – Co sám nechceš, nečiň druhým. Koneckonců, každý zdravý člověk má volbu: Odmítnout, nebo obejmout. Následky této povýtce osobní volby ovšem nejsou soukromou věcí. Nese je celá civilizace. V tom spočívá důležitost mezináboženského dialogu pro budoucnost. Přeji vám, čtenářům nového magazínového čísla, mnoho inspirace tímto na Západě velmi diskutovaným tématem.

Tomáš Procházka

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Ve věku 85 let zemřel 17. ledna 2017 bratr profesor ThDr. Zdeněk Sázava. Rozloučení proběhlo 24. ledna ve sboru kněze Ambrože v Hradci Králové.

Tradiční, již 10. ekumenická slavnost pro studenty, děkany, pedagogy a zaměstnance teologických fakult v rámci Týdne modliteb za jednotu křesťanů proběhla v úterý 24. ledna v malostranském kostele sv. Jana Křtitele Na Prádle.

Před Vánoci proběhla v pražském divadle Ponec výjimečná akce Bachtaři Karačoha - Veselé Vánoce 2016. Vznikla díky spolupráci Nizkoprahového klubu Husita se ZŠ Cimburkova a divadlem Ponec. K akci se vrátíme v dalším čísle.

Foto: Vojtěch Brtnický

Boží slovo činit, a ne jen poslouchat

Poděkování bratru prof. ThDr. Zdeňku Sázavovi

„Podle milosti Boží, která mi byla dána, jako rozumný stavitel jsem položil základ a druhý na něm staví. Každý at' dává pozor, jak na něm staví. Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen, a to je Ježíš Kristus.“ (1 K 3,10-11)

Slova apoštola Pavla doplníme slovy prof. Zdeňka Sázavy, který se v závěru své knížky *V hlavní roli Nový zákon* (1998) zamýšlí nad textem podobenství o dvou stavitelích – rozumném, který staví na skále, a bláznivém, který staví na písku (Mt 7,24-27). Oba texty vedou člověka k takové stavbě, aby jeho dílo vydrželo oheň/vichřici – obojí symbolizující poslední soud. A oba zaslíbují odměnu pro ty, jejichž dílo vytrvá. Profesor Sázava podle slov uvozujících toto podobenství zdůrazňuje: „Jde o to, zda jsme a budeme činiteli Božího slova a ne pouze jeho posluchači, byť zbožně vypadajícími.“

Zdeněk Sázava byl stavitelem, který stavěl na základu – Ježíši Kristu právě tak, jak podle Písma sám nabádal – Boží slovo proměňoval ve skutečnost. Mnohým se stal Filipem, o němž (podle Sk 8,26-40) píše hned v prvním zamyšlení ve výše uvedené publikaci. A měl i filipa, neb dokázal vyložit Bibli tak, že mnozí nejen rozuměli, ale podle Božího Slova též konali. Není náhodou, že umístil tento příběh o pokřtění snad prvního Afričana – Etiopana hned na začátek knížky. Každý, kdo se s Bibli poprvé setká, potřebuje pomocnou ruku vykladače.

Na hodinách exegeze (výkladu) nás proto varoval před eisegezí – tak označil vnášení vlastního do textu, a tím znásilňování biblického textu. Studenty vedl k vědecké exegezi, tedy k výkladu znalého textového, literárního, dobového a myšlenkového (filozofického a religionistického) kontextu. Avšak nikdy nezůstalo u suchého vědeckého rozboru. Prof. Sázava měl dar osvědčený jak v jeho dlouholeté kazatelské praxi, tak v jeho mnohých publikacích, určených nejen pro odbornou veřejnost, ale i pro laiky, zprostředkovat biblické texty, jako by se člověk ocitl přímo uprostřed nich. Často zdůrazňoval sociální rozměr biblické zvěsti, který vybízel posluchače ke službě bližnímu v tomto světě.

Professor Sázava v sobě snoubil osobnost vědeckou – bádala, psal, přednášel, pracoval v odborných kruzích, i společenskou – rád byl s lidmi, zpíval, v mládí hrál volejbal, dokázal bavit společnost. To vše vyvěralo z jediného základu – Ježíše Krista. Ve stati *Ježíš Kristus v otázkách a odpovědích* ve výše uvedené knize uvádí – po dlouhém výčtu toho, za koho byl a je Ježíš považován – „je to totiž osobnost, která překračuje všechny o něm vypracované teologické závěry a do žádné věroučné příhrádky se celá nevejde. Každý křesťan si nakonec musí dát na kladenou otázku o významu Ježíše Krista odpověď sám. Kým je on pro mne a co z toho vyplývá pro můj každodenní život.“ Právě onen každodenní život s Kristem dával profesorovi Sázavovi radost, posilu ve starostech a celkově životní náboj, díky němuž obsáhl tak značné dílo.

Nemohu nezpomenout na setkávání s ním na fakultě v době studia i v době, kdy mě zasvěcoval do způsobů výuky. Jeho vztah ke studentům byl vždy laskavý, často i plný humoru, ale současně vzbuzoval ve studentech úctu – byl to „bratr profesor“ – vždy upravený a současně zvesela vykračující, často vtipně ironicky komentující nezralé jednání studentů. Svou učitelskou službu chápal současně jako vychovatelskou. Jeho láska k Lukášovu dílu vedla jeho i mnohé k zamyšlení nad nedostatečností našeho konání v tomto světě a stávala se současně výzvou nezůstat liknaví, ale dle evangelijní zvěsti i konat. A to se vši odpovědností a svědomitostí.

Svědomitost bratra profesora jsem zakusila též v naší společné kanceláři na Úřadu ústřední rady, kde jsme se sešli v nově vznikajícím Odboru pro vnější vztahy, do něhož bylo přesunuto ekumenické oddělení, které

vedl. Vše vyřizoval bezodkladně, jeho stůl byl přes množství úkolů vždy čistý. V prvním roce spolupráce na ÚÚR se rozhodl propojit svou práci na HTF UK a ekumenickém oddělení Odboru vnějších vztahů v grantovém projektu *Vědecká exegeze Bible* a úkoly ekumenického hnutí – vyšlo knižně (Brno 2001). Pro materiály ze Světové rady církví jsme jeli do archivu Ekumenického centra v Ženevě. Cílem bylo zjistit, jak Světová

rada církví při svých shromážděních pracuje s biblickými texty. Z USA, Anglie, Německa a samozřejmě i od mnohých kolegů, bratří a sester z České republiky, mu v témže roce dorazily gratulace i články do sborníku, který jsme připravili s ThDr. Petrem Melmukem, Th.D., k jeho sedmdesátinám (*Z Nového zákona*, Praha 2001). Srdečné gratulace a slova díky potvrdzovaly jeho vřelý přístup ke všem a ke všemu, co dělal. Pracovníci ÚÚR mu v duchu jeho vtipnosti připravili k jubileu jako překvapení: dort – počítač, na kterém vytrvale odmítal psát. Současně se mu však dostalo mnohých díky za jeho dílo včetně publikací, k nimž se snažil vymýšlet vždy trefné názvy.

„Agent pro zvláštní úkoly“, jak sebe s úsměvem často označoval, když se ujímal nesčíslných úkolů – to ukazuje jeho oddanost Kristu ve službě mnohým. Emeritní patriarcha Josef Špak mu v přání napsal: „Zděláš to nejlepší, co se dá zdědit: věčný život.“ Věříme, že prof. Sázava spočinul v náručí našeho milostiplného Otce, jehož vůli se snažil dle svých sil a svědomí odpovědně a s radostí plnit. Bratře profesore, srdečné a mnohé díky!

Hana Tonzarová

NAD PÍSMEM

Vyvol si život

Mt 5,21-37

Ježíš řekl svým učedníkům: „Slyšeli jste, že bylo řečeno otcům: 'Nezabíješ! Kdo by zabil, bude vydán soudu.' Já však pravím, že již ten, kdo se hněvá na svého bratra, bude vydán soudu; kdo snižuje svého bratra, bude vydán radě; kdo svého bratra zatracuje, propadne ohnivému pecku. (...) Vaše slovo buď 'ano, ano – ne, ne'; co je nad to, je ze zlého.“

Život je krásný dar Boží. Uvědomujeme si to zvláště tehdy, když ho nemoc nebo nějaká potíž omezuje nebo když ztrácíme někoho ze svých drahých. Ale i tehdy, když se procházíme přírodou, posloucháme hudbu, sedíme v kruhu svých blízkých nebo slavíme společně bohoslužby; v těch chvílích cítíme mohutný proud Boží tvůrčí moci, dávající život. Bůh říká „ano“ k životu, jehož součástí jsme i my, a říká jednoznačné „ne“ k tomu, co život bere, pokrývá, ubíjí. Naléhavě nás vybízí: učíte totéž i vy – každý sám za sebe i ve svém společenství. Jak? Tím, že žijete tento život, daný od Boha. Naším problémem většinou není, že bychom nechtěli žít, ale že chceme život lepší, než Bůh dává. Tedy v praxi: život na úkor druhých, bez ohledu na ně a na Boha. Tak si mnohý člověk drze myslí nebo dokonce nestoudně říká: „Boha na nic nepotřebuji.“ Jako by nedýchal jeho vzduch a nebyl tvořen jeho vodou. Domnívá se, že žije tehdy, když ovládá druhé, když zapomíná na zodpovědnost nebo když si veze plný nákupní koš k vlastnímu požitku. Mnohý z těch, kdo se takto vymkli Božímu řádu, pak ve chvíli nouze prosí o zdraví či život blízkého člověka a diví se, že nedostává takovou odpověď, jakou si přeje – aby mohl bez Boha žít v klidu dál.

Bůh nás v textu z Deuteronomia skrze Mojžíše nevyzývá k tomu, abychom žili to, co my ve své zmatené představě nazýváme životem; zve, prosí a naléhá na nás, abychom žili život, v jehož základě je „logos“ – tedy smysl, řád, základní životní princip, láska – řád lásky, jak to máme v liturgii. Život, jehož jsme příjemci a účastníci, ne vlastníky a stvořiteli. Dovídáme se, co to obnáší - žít: „abys miloval Hospodina, svého Boha, chodil po jeho cestách a dbal na jeho přikázání, nařízení a právní ustanovení“. Jen toto? Žádné heroické činy, zásluhy, stresy, nadlidské výkony, ale ani pohodlnost, lhostejnost, zanedbanost či samolibost. Prostě jen: rozhodnout se pro lásku k Bohu a ke všemu stvoření, respektovat a spolupracovat s Božími řádami a do hloubky vychutnat – skoro bych řekla slangovým „užít si“ všechn ten úžasný život, který Bůh dává. Mé myšlení a jednání nechť určuje Bůh a ne ten, kdo jeho dílo kazí. Lehko se řekne, těžko vykoná. Vždyť i urážlivé slovo je odmítnutím života. Naštěstí tu máme někoho, kdo prošel marasmem světa, zakusil všechny důsledky toho, že si lidé vybrali smrt místo života, a přece o sobě může říci: „Já jsem vzkříšení a život.“ (J 11,25) Logos – „živý zákon všehomíra“, jak říká K. Farský, se opět stal principem našeho světa. Je potřeba jen „res-

tartovat“ svůj život: přijmout Ježíše souhlasným slovem jako Maria i odvážným činem jako Josef; přijmout Ježíše jako všichni jeho učedníci na světě od apoštolů až po ty, kteří přijdou po nás: přijmout Logos – Ducha Kristova jako základní program, v němž pracuji, a jako toho, pro něhož žiji a od něhož všechno očekávám. Ale doufám, že si rozumíme. Nejde o mechanický úkon, který vyřeší vše jednou pro vždy. Jde o zápas věrnosti, vytrvalosti, přináležitosti ke Kristu. Jde o zápas v modlitbě, snahu o správné porozumění Božímu slovu a zdolávání překážek společného slavení svátostí. O to Božímu nepříteli především jde: „diabolos“ je ten, kdo rozrušuje, rozptyluje, staví lidi proti sobě a proti Bohu, ať už k tomu používá cukr nebo bič. Jde mu o to, aby byl člověk sám – ve svém domově, ve svém autě, ve své práci, ve své rodině – zdánlivě v bezpečí, svůj život pod kontrolou. Jak snadno se tomu uvěří, přestože právě v těchto oblastech dochází nejčastěji ke smrtelným zraněním, ať už fyzicky nebo duševně.

Ježíš nás učí milovat Boha – neviditelného a neuchopitelného, přítomného i vzdáleného, působícího mocné činy i mlčícího; milovat ho v církvi – v té směsici lidíček, z nichž každý má své přednosti i protivné chyby, uprostřed níž se však Bůh rozhodl přebývat. Učí nás trpělivě, po celý život. A i když nám to často moc nejde a máme stále velké rezervy, říká on sám v našem srdci Bohu i svolání Božího lidu kolem jeho kříže své jednoznačné ANO.

Světluš Košíčková

ŠESTÁ NEDĚLE PO ZJEVENÍ

Bud' mi skálou záštitnou, bud' opevněným domem pro mou spásu. Tys můj skalní štít a pevná tvrz má, ved' mě pro své jméno a doved' mě k cíli.

ŽALM 31,3-4

První čtení z Písma: Deuteronomium 30,15-20

Tužby pro dobu po Zjevení Páně:

2. Abychom Ježíše jako Syna Božího vyznávali a za Pána jej přijímali, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom v naší církvi o duchovní dary pečovali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, ty jsi posilou všech, kdo v tebe věří. Milostivě přijmi naše modlitby, neboť jsme slabí a bez tebe nemůžeme činit nic dobrého. Svou milostí nám pomáhej zachovávat tvá přikázání, abychom se ti líbili v myšlenkách i ve skutcích! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení z Písma: 1. Korintským 3,1-9

Evangelium: Matouš 5,21-37

Verše k obětování: Matouš 5,23-24

Verše k požehnání: Žalm 119,12-13

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, děkujeme ti, že nás u svého stolu sytíš nebeskou radostí a pokojem. Dej, ať neustále toužíme po pravém životě! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 48, 54, 182, 291, 295, 307

Děkuji ti, Bože, za svůj život, za všechny lidi i za celé stvoření. Především ti děkuji za to, že právě ty jsi jeho Pánem. Prosím tě o vytrvalost v dobrém, o moudrost rozlišit, co slouží k životu a co ho ničí, a o sílu snášet to sladké i trpké, co přináší život s tebou. Prosím za všechny lidi, abychom každým svým slovem i skutkem volili život podle řádu tvé lásky. Amen.

Církev československá husitská a mezináboženský dialog

Náboženství je ve veřejném mínění naší společnosti často zjednodušeně spojováno s tématem násilí, politiky a majetkovými zájmy. Jednostranně kritické hlasy proti náboženství a církvím však neberou zřetel na to, že náboženství mají svoji duchovní hloubku, vnášejí etické hodnoty a projevují kulturotvornou sílu. Náboženství se dotýkají srdce a podstaty samotné civilizace.

I přes postupující sekularizaci je v současném světě stále zřejmý vliv náboženství, jakými jsou křesťanství, islám, židovství i další. Náboženství mají svůj účinek ve všedním životě, ale hrají roli i v mezinárodní politice, jak to ukázala před časem Madeleine Albrightová ve své knize „Mocní a všemohoucí. Úvahy o Bohu, Americe a mezinárodních vztazích“ (česky 2006).

Průkopníkem a představitelem teologie náboženství a mezináboženského dialogu je švýcarský teolog Hans Küng, který upozorňuje na společné etické základy různých náboženských systémů. Tato „prastará pravidla lidskosti“ – nevráždit, nekrást, nelhat a nezneužívat sexualitu – se nacházejí v Desateru, v Novém zákoně, v Koránu, ale i v pravidlech buddhistických a v tradici čínské

(V co věřím, 2012, s. 72-73). Hans Küng – poradce II. vatikánského koncilu a později ekumenický teolog, dokládá svojí cestou rozšíření obzoru ekumenické teologie do oblasti mimokřesťanských náboženství. Je autorem publikací o křesťanství, judaismu, islámu a o dalších světových náboženstvích, některé vycházejí též v českém překladu. V úvodu své knihy „Po stopách světových náboženství“ (česky 2006) uvádí tyto spojitosti mezi náboženstvími a mírem: Nenastane mír mezi národy bez míru mezi náboženstvími. Nedojde k míru mezi náboženstvími bez dialogu mezi náboženstvími. Nedojde k míru mezi náboženstvími bez všeobecně přijímaných etických hodnot.

V rámci VIII. sněmu Církve československé husitské byl připravován spolu s dalšími i ekumenický dokument, vyznačující přístupy v rozhovoru a spolupráci v rámci ekumeny domácí a zahraniční. Naše církev takový dokument dosud neměla, ačkoliv od počátku byla otevřena ekumenickému hnutí a stala se součástí ekumenických organizací Světové rady církví, Konference evropských církví, Ekumenické rady církví a dalších. Jakkoli je téma ekumenismu stále aktuální a nosné, bylo od počátku přípravy zřejmé, že tento sněmovní dokument nemůže zahrnovat jen svět křesťanství, soustředit se výlučně na ekumenickou tematiku, ale musí být rozšířen i o vztah ke světovým náboženstvím. Dokument zpracovaný ekumenicko-zahraničním výborem byl sněmem přijat a schválen na závěrečném 6. zasedání v roce 2014. Nese název „Církev československá husitská ve vztahu k ekumeně“ (VIII. sněm Církve československé husitské, 2014, s. 75-90). Obsahuje i část věnovanou právě mezináboženskému dialogu (s. 86-89). Je v něm vysloveno: „*CČSH je přesvědčena, že lepší lidské společnosti lze dosáhnout jedině společným úsilím všech lidí. K tomu cíli může výrazně napomoci dialog mezi věřícími a společenstvími různých náboženství... Odmítáme zneužívání náboženství k politickým cílům*

a k ospravedlnění násilí či diskriminace... Vztah vzájemné tolerance a úcty lze uskutečňovat jedině v upřímném dialogu, jehož cílem je vzájemné poznání a obohacování, překonávání různých předsudků, a pokojné soužití“ (cit. s. 89).

V setkávání a poznávání jiných náboženství, která tvoří konkrétní lidé, si můžeme uvědomovat, co nás s nimi spojuje, a co nás pro naši identitu křesťanského vyznání od nich odlišuje. Sněmem přijatý dokument i přes svoji stručnost zřetelně vyznačuje náš vztah k mimokřesťanským náboženstvím, zvláště k židovství i islámu. Vede nás jako věřící Církve československé husitské k orientaci v některých otázkách věroučných odlišností a udává směr v konkrétních praktických krocích a přístupech motivovaných Ježíšovým evangeliem.

Tomáš Butta
patriarcha

Mezináboženská spolupráce nás posunula dál

Roky 2015 a 2016 byly pro vztahy mezi náboženskými komunitami po celé Evropě velkou výzvou. Věřící lidé se setkávali s mnohým dobrem i zlem. Ráda bych krátce zhodnotila, kam se nálada mezi věřícími Evropany posunula, a zejména, zda a kam se posunula nálada věřících v Česku.

Je to už klišé, tvrdit, že média proti uprchlickým náladám v Evropě nepomohla, ale pravdou je, že většinu hysterie přímo způsobila. Sociální sítě naplno projevíly svoji negativní stránku. Násilnosti, které se objevovaly napříč evropskými státy, ještě umocnily nejistotu a proměnily ji v strach. Jedna část Evropanů se bála uprchlíků, druhá některých Evropanů. Hodnoty, do-

posud považované za vrcholný projev lidskosti, se staly naivní a směšnou slabostí. Naplno se ukázal léta bublající rozdíl mezi tzv. elitami a zbytkem společnosti (o jeho příčinách bychom mohli rozsáhle rozvažovat, proto to nechám na jindy).

Toto nové společenské prostředí se přirozeně dotklo i náboženských komunit. Mohlo se stát, že doposud dobré vztahy mezi různými náboženskými komunitami se zhorší – že bující radikalismus ve společnosti pronikne i mezi věřící a dlouho budovaná důvěra se rozpadne. Bohu díky, stal se opak. V zemích, kam přišlo nejvíce uprchlíků, se náboženské komunity postaraly o mnoho jedinců i skupin. Kostely a modlitebny se měnily v ubytovny a vývařovny. Křesťan ubytoval muslima a muslim křesťana. I po teroristických útocích v ulicích evropských měst to byly právě náboženské komunity, které násilí

odsoudily mezi prvními a postavily se do čela pietních shromáždění a modliteb za usmíření.

Snaha teroristů postavit evropské muslimy do centra obecné nenávisti a tím vyvolat v Evropě chaos a snad i zárodky občanských nepokojů narazila právě na odpor ze strany jiných náboženských skupin. Ty se za muslimy postavily a zcela odmítly jejich plošnou kriminalizaci. Velmi pozitivně se k celé situaci postavily židovské komunity, které využily vlastní zkušenost historických persekucí a staly se mediátory smíření. Mnoho velkých evropských synagog také hostilo mezináboženská setkání.

I české prostředí se velmi změnilo a proti-uprchlické nálady se projevovaly způsoby, které bylo možné považovat za dávno odvrhnuté. Ale ani české náboženské skupiny nezůstaly pozadu a možná trochu skomírající mezináboženské vztahy dostaly nový impuls. Dosud poněkud strojená a formální podoba mezináboženského dialogu dostala konečně svého podstatného partnera – dialog na základní společenské úrovni. Iniciativa Hate Free poskytla prostor k mezináboženským snídaním, demonstrace za náboženskou svobodu dodaly věřícím obyvatelům Česka nový hlas a konečně i mediální sílu, kterou tradiční náboženské televizní pořady postupně ztrácejí. Tyto aktivity přitáhly nové tváře a s nimi i nové nápady a hlavně energii. Objevila se zcela nová skupina lidí, která navázala na existující práci aktivistů zejména z církví a muslimských a židovských komunit. Náboženské skupiny a organizace vyhlašovaly finanční sbírky a mnoho dobrovolníků, kteří jezdili a jezdí pomáhat do provizorních uprchlických táborů na Balkáně, jsou věřící všech možných náboženských tradic.

Ačkoliv zájem médií o uprchlická témata poklesl, problém sám určitě nezmizel a pomoc je třeba neustále. Pokračuje i nová spolupráce náboženských komunit v Česku a „staří“ i „noví“ účastníci hledají způsoby, jak svoji činnost propojit. Začátkem loňského roku jsem psala o tom, jak nás vztahy s jinověrci učí spatřovat tvář Boží ve tváři toho druhého. Myslím, že

úkol stále trvá a nadcházející rok by měl ukázat, jak dokážeme tyto zkušenosti zúročit. Volební rétorika jistě opět opráší surovou xenofobii a objeví se nové útoky na hodnoty, které věřící lidé považují za základ lidského bytí. Bude to tedy příležitost k další proměně, kterou nebude moct projít každé náboženské společenství samo, ale kterou musí vykonat všichni společně. Domnívám se, že náboženské komunity se potřebují odhodlat k tomu, aby se skutečně přiznaly k hodnotám a činům, které zatím konají pouze aktivisté. Ti jsou totiž zcela zbytečně vnímáni politiky i společností jako negativní síly a jejich činnost je proto kriminalizována (slovo aktivista dostalo negativní význam). Faráři a věřící na demonstracích jsou voláni k výsledkům a dostávají „flastr“. Aktéři mezináboženských a multikulturních aktivit musí často volit mezi bezpečím svých rodin a udržetím zaměstnání a touhou po spravedlnosti. Bez podpory svých komunit proto buď časem rezignují na snahu o spravedlnost, nebo se od komunit oddělí a budou konat na vlastní pěst. Ne každý umí a/nebo chce být mučednickým hrdinou, otloukánkem společnosti. O to více takové lidi potřebujeme. Církev a další komunity by tím přišly o velmi důležitý potenciál zápasu o Pravdu. Ještě více by tím v očích společnosti utrpěla jejich autenticita a kredibilita, kterou ztrácí už od 90. let. Radovala jsem se proto z prohlášení a článků některých našich biskupů, kteří se postavili za stejné hodnoty a tyto bratry a sestry veřejně podpořili. Takovou odvahu, napříč náboženskými komunitami v Česku, budeme zřejmě ještě potřebovat.

Kateřina Děkanovská

C E S T A

Samohláskové hrátky

A Karla vzala ananas, malá jablka, salát a šla sama spát.
Malá plavá Klára plavala naznak a pak skákala na kládách.

E Jelen běžel vesele lesem.
Pes ležel pěkně vedle tebe.

I Čilí mniši chvíli ztichli.
Zimní vítr sviští, sviští v listí piští.
Listí lip vítr svíjí.

O Oto, pozor, potok!
Okolo vod choď krok co krok!
U V dubnu budu u dubu, cupu, dupu, bububu.
Y Sytý výr hryzl sýr.

Zkuste vymyslet další věty, ve kterých jsou tytéž samohlásky.
H.M. + Z.S.

Přivítal mě leguán!

Přivítal mě ještěr tropů,
Přivítal mě leguán,
jenž pod lampou se vy-
hřívá.

Občas mrkne očičkama,
asi chce už spát.
V těch našich koncínách
nemá to snadné
nádherný ještěr - tropi-
cký drak.

Potřebuje teplo, svět,
aby mohl potěšit
všechny lidi dobré vůle.
Václav Kovalčík

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Nakreslila Lucie Krajčířková

Co můžu udělat já?

Rada čtvrtá: Třídíme odpad

A si si říkáte, že třídění odpadu je už naprosto samozřejmá věc. Je pravda, že si ještě dobře pamatují dobu, kdy se s tříděním odpadu do zvláštních kontejnerů u nás začínalo, a teď už třídí 72 % Čechů. I když určitým způsobem se třídilo i dřív – jako děti jsme do školy nosili starý papír a do sběru jsme vozili staré železo. Tehdy jsme si tím mohli vydělat i pár korun a navíc lističky ze sběrný jsme odevzdali ve třídě „sběrovému referentovi“ a kdo jich za rok odevzdal nejvíc, dostal knížku.

Přestože už se třídění odpadu stalo běžnou součástí našeho života, stále se najdou škarohlídi, kteří tvrdí, že to je zbytečné, pro jedno hromadu a spálí. Není to ovšem pravda, protože to už by dnes bylo dražší než odpad dotřídít a zpracovat na něco užitečného. Za těmito skeptickými řečmi vidím spíš pohodlnost a lenost.

Většina z nás už automaticky třídí papír, plasty, nápojové kartony, sklo. Určitě také víte, že drobný elektroodpad, jako například použité baterie, patří také do zvláštních kontejnerů, případně jej můžete odevzdat v prodejně elektrika, baterie vybírají také v supermarketech. Větší kusy, jako například staré televize nebo počítače, je třeba odvézt do sběrného dvora. Stále více, bohužel ještě ne moc v Praze, se objevují popelnice na drobný kovový odpad (třeba konzervy nebo víčka od jogurtů) a biodpad. Když má člověk možnost všechno takhle pěkně roztrždit, už mu moc směsného odpadu ani nezubude. Další, co můžete vyřídít, je třeba oblečení – buď jej můžete odevzdat v diakonii, nebo do speciálních kontejnerů. A věděli jste, že například staré léky také nepatří do směsného odpadu, ale měli bychom je odevzdat do lékárn? Co ještě u vás doma třídíte?

JK

Modlitba

Pane Bože, prosíme tě za všechny naše sestry farářky a bratry faráře.
Dávej jim sílu v jejich nelehké službě a v nás dobré a ochotné pomocníky.
Amen

Povolání u Bibli

4. Rybáři

V okolí Galilejského moře (známého též jako Genezaretské jezero nebo Tiberiádské moře) se lov ryb stal v novozákonní době důležitým povoláním a loven a prodejem ryb se zamestnávalo mnoho lidí. A to i přesto, že rybářské řemeslo nebylo společensky příliš ceněné. Rybáři totiž při lovu museli

a Ondřej a další dva bratři, Jakub a Jan Zebedeovi. Ježíš jim řekl: „Pojďte za mnou a učiním z vás rybáře lidí.“ Ihned opustili své sítě a následovali ho. Co znamená „být rybářem lidí“? Myslí se tím získávat lidi pro Krista, být misionářem. Takže takovými „rybáři“ můžeme a měli bychom být my všichni.

přijít do styku s vodními zvířaty, která byla považována za nečistá. Možná i z tohoto důvodu to byli právě rybáři, které si Pán Ježíš po svém příchodu do Galileje na začátku svého působení vybral jako první učedníky. Jak se dočteme například v Markově evangeliu (Mk 1, 16-20), byli to bratři Šimon (později Petr, což znamená skála)

Vratme se však ještě k rybářům ryb. Jak se vlastně v té době ryby lovil? Na udicí? Kdepak, to by bylo moc pomalé. Rybáři používali buď ruční síť, které házeli do jezera ze břehu, ale nejčastěji měli síť tažné, které napnuli mezi dvě loďky. Je to dobře vidět i na dalších příbězích s rybáři, které v Bibli můžeme najít – například verze o povolání učedníků z Lukášova evangelia (L 5, 1-11), kdy rybáři nejprve nemohou nic ulovit, ale když jim Ježíš řekne, aby znovu spustili své sítě do vody, prohýbají se tíhou bohatého úlovku. Také po svém vzkříšení se Ježíš zjevil rybářům a až na jeho slovo měli bohatý úlovek (J 21, 1-8). Z toho je vidět, že když něco děláme, záleží nejen na našem úsilí, ale hlavně na Boží pomoci.

JK

Soutěž o tři knihy

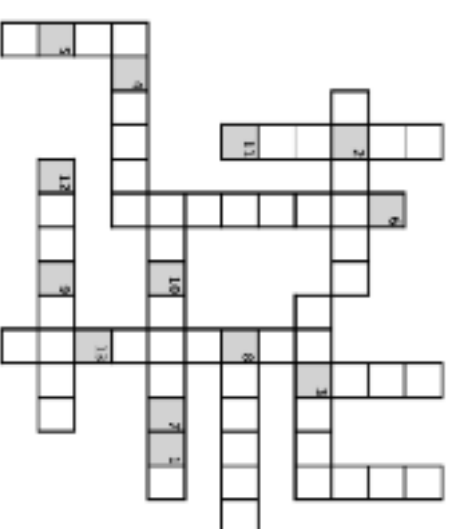
Jak už dobře víme, fariáři mají na starosti hodně aktivit. Vyplnujte je do tabulky podle počtu písmen (zleva doprava a shora dolů). Těženku nám pošlete na e-mail jana.krajcirkova@csh.cz do poloviny března, abychom mohli tři z vás vybrat a poslat vám knížku (nezapomeňte na uvedení své adresy).

9 písmen: pastorec, vyučování

8 písmen: biblické, návštěvy

6 písmen: kázání, mládež, opravy, svatby, pohřby

4 písmena: křty, péče, sbor

Blahopřejeme výhercům soutěže z prosincového čísla:
(řešení: košík, špička, větrníka, zvoněk, červená koule vpravo dole)

Toník Dostál z Holic,

Amálie Sladkowská ze Zlína

a Adam Němec z Kolína, kterému navíc děkujeme za krásný obrázek „Božského auta“.

Proč v Našepytlích nebylo objeveno bludiště 3. část

K plánu vybudovat podzemní bludiště došlo úplně náhodou. Jaroslav totiž přes všechnu sčtetlost se toho jara přešel třetí, které neopomněl zapít vodou – a pak ulehl. Taková už je krásná literatura: zapomíná někdy čtenáře informovat o praktických věcech života.

Když bolesti trochu povolily a obyvatelé domu odešli po svém, vydal se Jaroslav na pochůzku místnostmi, aby našel něco ke čtení. Otevíral jednotlivé zásuvky a důkladně si je prohlížel. A tu v jedné z nich našel sedm stříbrných knoflíků. Bylo těžké uhadnout, k čemu byly dříve přišity. Bylo možné, že v první světové válce vykonaly tažení na východ nebo se přeplavily přes Plavu či stanuly před Paříží (což nahlas tvrdil Jaroslav), ale také mohly být kdysi pouhou ozdobou Jaroslavova dětského zimníku (což jsem si v duchu myslil já). Buď jak buď, sedm knoflíků bylo objeveno a zabaveno. Druhá myšlenka, jak jsem pak vyzvěděl, se dostavila o měsíc později na samém sklonku školního roku, v té půvabné době, kdy už jaro dospívá v léto. Vyskočila znenadání jako plivník z knížky, kterou Jaroslav našel položenou pod střešním trámem, když u tety Cecilie sušil jahodové listy. A ta knížka nesla název Klub lehkých srdcí. Nevím, co se v ní psalo, ale jisto je, že po jejím přečtení Jaroslav usoudil, že lehké srdce má – a když jsem přijel na obvyklý prázdninový pobyt, přesvědčil i mne o lehkosti mého srdce. Pak mě zavedl do včelína, zavřel dveře na petlici a řekl: „Od této chvíle jsi členem tajné tlupy, jejíž jméno nezná nikdo na světě.“ Chtěl jsem se zeptat, jak se tedy dozvím, jak se ti lupá jmenuje, ale Jaroslav hrozně dodal: „Její jméno je KLS.“

Zdeněk Svoboda
(pokračování příště)

Nakreslila:
Lucie Krajčířková

Čuňátko a Zlatíčko

Část 5. – Brýle

Ještě si, děti, myslíte, že Čuňátko a Zlatíčko pomáhají jenom dětem, tak to byste se mylili. I my dospělí máme občas problémy s tím, že buď uklízíme až moc, nebo jsme příliš nepořádní.

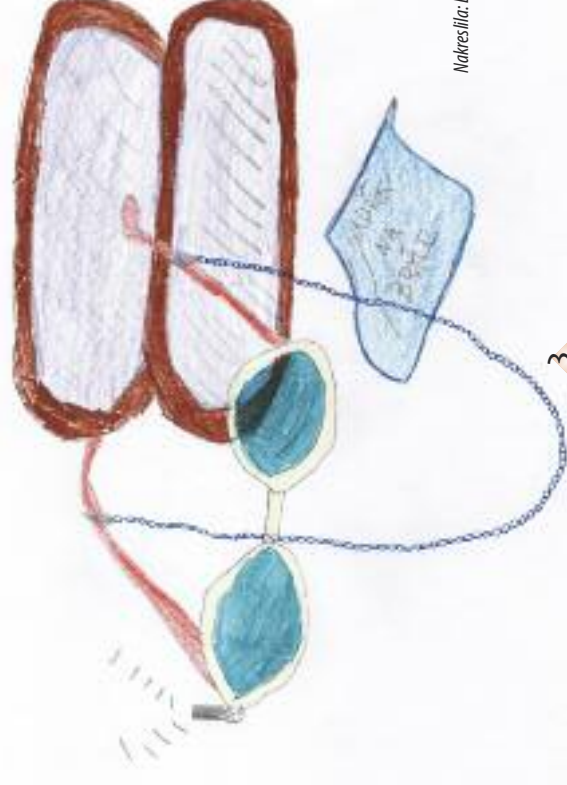
Zvláštním případem byla ovšem jedna babička. Jak postupně stářla, stále více jí zlobila paměť a neustále něco někde ztrácela a zapomínala. Nejhorší to bylo s jejími brýlemi. Každou chvíli je někde založila. Copak na skřínce nebo v posteli, tam by je hledal každý, ale ona je

dokázala omylem strčit třeba i do mrazáku, do pračky a jednou je dokonce uvařila v polévce! Celá její rodina už z toho byla zoufalá, protože pomalu nedělala nic jiného, než hledala ztracené brýle. I když babička měla několikery brýle náhradní, i když jí pořídili různé šňůrky na krk a výrazně barevná pouzdra, nebylo to nic platné. Chudák babička jen bezmocně seděla, protože

bez brýlí se brýle špatně hledají, a ostatní běhali po bytě a pátrali, kde se dalo. Také Zlatíčko pomáhal, jak mohl. Několik měsíců stačilo se jen na chvíli zastavit, objevit brýle a nenápadně je položit tam, kde je našel první člen rodiny, procházející kolem. Brzy se však brýle ztrácely už tak často a na tak neuvěřitelná místa, že už to ani on nestíhal. Přece jen tam nemohl být pořád, že. Po nějaké době si už s babičkou nevěděl rady.

Naštěstí je všechny zachránil tatínek, počítačový technik. Zkonstruoval takové malické zařízení, které babičce na brýle přidělal, a potom už stačilo, aby zavolal ze svého mobilního telefonu a brýle začaly vysílat hlasitý signál, podle kterého je snadno našli. Všichni si oddechli. Zjistili ovšem, že si musí dát pozor na jinou věc – tatínek nesmí ztratit svůj mobilní telefon...

Jana Krajčířková

Nakreslila: Eliška Zapřavá

Znáte svého faráře?

Jak dobře znáte, děti, svého bratra faráře nebo sestru farářku? Víte, co všechno dělají? Většinou se s nimi setkáváte na bohoslužbách nebo při výuce náboženství ve škole nebo na faře. Dobrý farář má ovšem práce mnohem víc.

Kromě pravidelného zajištění nedělních bohoslužeb, na které si musí připravit kazání (a pozor – mnozí duchovní mají na starosti víc náboženských obcí a bohoslužebných středisek, takže často slouží za neděli i několikery bohoslužby), se farář nebo farářka o své „ovečky“ stará každý den, po celý jejich život. Předně na ně myslí ve svých modlitbách.

Děti se k výuce scházejí ve škole nebo na faře. Když odrostou, vytvoří se skupina mládeže. Někteří z nich se rozhodnou pro přípravu k birmování, kterou také vede farář. Dospělí se scházejí na biblických hodinách, kde společně čtou a vykládají Písmo. Někteří faráři kromě pravidelných schůzek organizují i letní tábory pro děti a mládež nebo kratší, třeba víkendová, setkání během roku.

Když přijdou snoubenci a projeví přání uzavřít církevní sňatek, neznamená to jen odsloužit svatební obřad, poctivý farář se s nimi několikrát sejde, aby je k tomu závažnému životnímu kroku připravil. Stejně tak se schází s rodiči a kmotry, kteří chtějí nechat pokřtít své dítětko, nebo s těmi, kdo se pro křest rozhodnou až v dospělém věku.

Když někdo zemře, vykoná farář pohřeb. Faráři nás ale navštěvují i doma nebo v nemocnici, když jsme nemocní. I když nás ale trápí něco jiného, můžeme za svým farářem přijít a světit se mu.

Faráři také spolupracují s duchovními jiných církví a společně připravují různé ekumenická setkání a jiné akce. Nejen pro věřící své náboženské obce organizují různé kon-

certy a výstavy, například v rámci Nocí kostelů.

Ano, o kostely se také musejí starat – a někdy je to velká práce, zajistit všechny nutné opravy! Nejobtížnější a často hodně vyčerpávající bývá získat na ně potřebné finanční prostředky.

Co myslíte, zvládne tohle všechno jeden člověk? Určitě ne! Naštěstí většinou na to opravdu není sám. Pomáhá mu rada starších, která se pravidelně schází. Řadu úkolů (například návštěvy nemocných, různé jiné pochůzky, organizaci akcí nebo třeba vedení kroniky) na sebe mohou vzít její členové.

V některých větších náboženských obcích může mít farář ku pomoci třeba mladého kazatele nebo jáhna, kteří se na farářskou službu připravují, nebo zde vypomáhá pas-torační asistent.

Duchovní z blízkého okolí se také pravidelně scházejí na vikariátech, kde si společně s ostatními faráři sdělují své zkušenosti i starosti a získávají oporu pro svou službu. Tu mají také ve svém biskupovi a diecézní radě.

Duchovní z celé diecéze se jednou ročně sejdou na synodě. Vzájemně si sdělují, co se jim daří a co méně, přemýšlejí nad možnostmi nových aktivit a předávají si své zkušenosti. Ale i vy, děti, můžete hodně pomoci! Například při bohoslužbách čtením biblických textů, po bohoslužbě můžete spočítat obsah pokladničky, nebo třeba pomoci při úklidu fary či farní zahrady. Uvidíte, že když se vás při tom sejde víc, bude to i legrace.

Takže vidíte, že být farářem není jen „zaměstnání“ ale především služba. Vážme si proto svých farářů a farářek a snažme se jim pomáhat ze všech svých sil!

Jana Krajčířková

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Také islám je „o lidech“

V Česku působí od roku 2005 **občanské sdružení Mozaiky**, které založili členové místní turecké komunity, sympatizující s mírovým hnutím, založeným na učení tureckého muslimského spisovatele, básníka a aktivisty v oblasti vzdělávání Fethullah Gülena. Je uznáván mezi tureckými muslimy a mezi muslimy na celém světě jako středový učenec sunnitské tradice. Velikost jeho čtenářské obce v Turecku se odhaduje na několik miliónů lidí. Jeho učení, které zastává hodnoty lásky a tolerance, vychází ze súfijské mystiky, jejíž esenci vyjádřil iránský psychiatr Džavád Nurbachš takto: „Súfismus má za svůj základ citlivou pozornost k srdcím a citům druhých. Pokud nechceš něčí srdce potěšit, střež se alespoň, abys jej neporanil, neboť na naší cestě není jiného hříchu než tohoto.“ V duchu této poetické definice vyslovuje Gülen prorocství: „Excesy těch, kteří neodpouštějí ostatním a netolerují je, učinily z minulého století jedno z nejhorších období historie. Pokud budou takoví lidé ovládat i naši budoucnost, bude to čas strachu. Ten největší dar, který můžeme dát současné generaci, je proto naučit je, jak odpouštět, i tváří v tvář krutosti a zarmocujícím událostem.“

Většinou českou veřejnost ovládá v souvislosti s evropskou migrační krizí iracionální strach z islámu. Strach je jak známo špatný rádce, a to je také důvod, proč se jako křesťané snažíme zmírňovat společenské dopady nenávisti k neznámému. Přirozeně, ideologie je jedna věc a člověk jako její vyznavač věc druhá. K tomu už svatý Augustin dávno před vznikem islámu prohlásil: Nenávid' hřích a miluj hříšníka. Existuje totiž ideová vazba i duchovní souzvuk mezi křesťanstvím a islámem v pohledu na Boží i lidské vlastnosti. Tou základní a nejvíce v Písmech citovanou vlastností je milosrdenství. Kdyby tomu tak nebylo, obě náboženství by již neexistovala, protože by nežila civilizace jejich vyznavačů. Pobili by se nemilosrdně mezi sebou. Proto když lidé znali věci tvrdí, že islám má pokojný potenciál, není to sluníčkářský blábol, ale realita, která vychází z historických, filosofických i sociálních faktů. A co ten terorismus, ptáte se? O problému náboženského násilí probíhá rozsáhlá diskuse na všech úrovních muslimské společnosti nejen na Západě a neplatí zde žádná čer-

nobilá schémata, jak je často v našich médiích podáváno. Fethullah Gülen píše: Islám dnes nikdo nezná. Muslimové by

„Bože, Nejvyšší, dnes, kdy vše jako vrstva temnoty zahalily nenávisť a zášť, prcháme k tvé nekonečné lásce, prosíme u tvých dveří, prosíme, abys naplnil srdce svých zlých a necitelných otroků láskou!“

Fethullah Gülen, 1987

proto měli říci, že „ve skutečném islámu teror neexistuje“. V islámu je zabít člověka čin stejně závažný jako quft (popírat Boha). Nikdo nesmí usmrtit lidskou bytost. Nikdo se nesmí dotknout nevinného člověka, i kdyby to bylo v čase války. Nikdo v této otázce nemůže vyslovit fatwu, právní výrok, který je vydán odborníkem na náboženské právo o konkrétní otázce. Nikdo nemůže být sebevražedný atentáčník. Nikdo nemůže vejít do davu lidí s bombou na těle. Bez ohledu na náboženské vyznání tohoto davu to není podle náboženství přípustné. Není to povolené ani ve stavu války – během níž je složité zachovat rovnováhu. Prorok říká: „Nedotýkejte se dětí a lidí, kteří se modlí v chrámech.“ Spolek Mozaiky po vzoru praxe Gülenova hnutí „usiluje o vytvoření dialogu mezi lidmi různých ras, národností, náboženství a názorů, kteří mají zájem o dosažení společných cílů. Cílů, na jejichž základě lze pomáhat vytvořit lepší budoucnost, z níž bude možné jednou vysílat poselství porozumění, tolerance a pochopení pro všechny.“ Pravidelná setkání této pražské platformy pro dialog probíhají s tématy náboženskými i kulturními, jako např. večer súfijské poezie, setkání s V. Malým, J. Sokolem či arabistou R. Veselým. Témata večerů se týkají např. otázky žen v islámu, židovských, muslimských a křesťanských svátků, inkluze školství, mezináboženského dialogu, lidských práv, osobnosti Karla IV., Jana Husa apod. Setkání bývají velmi vstřícná a obohacující, včetně občasných ochutnávek tureckých specialit, které rozhodně stojí za to. Nezbyvá než tuto komunitu doporučit všem zvědavým bytostem, majícím touhu udělat něco pro mír a porozumění mezi národy. K tomu ostatně nevyzývá jen evangelium, ale i Korán: „Pospíchej k milosti od Pána svého a k zahradě, jejíž šířka se rovná nebesům a zemi a jež připravena je pro bohabojné, kteří rozdávají almužny ve štěstí i v neštěstí a kteří krotí hněv svůj a odpouštějí lidem. Bůh věru miluje ty, kdož dobro činí.“ (súra Rod Imránův, 3:134)

Tomáš Procházka

Na obrázku detaily nejstarší mešity ve Střední Asii – Magoki Attari v Buchaře. Vznikla na místě zoroastriánské, později buddhistické svatyně. K večerním modlitbám se zde scházeli i židé. Možná i pro svou neokázalost unikla zničení nájezdníky. Foto: Wikipédia

MŮŽETE SI PŘEČÍST

Dalajláma - apoštol soucitu

V rámci studia mezináboženského dialogu dostala se mi do rukou pozoruhodná brožurka z dílny Jeho Svatosti Dalajlámy s odvážným názvem **Cesta k opravdovému spříznění náboženských tradic** a podtitulem **Jak se mohou světová náboženství sblížit**. V překladu Kláry Meissnerové vyšla u nás v roce 2015 péčí společnosti Maitrea, jejíž činnosti v rámci osvěty subkontinentálních filosofii si velice vážím. Tändzin Gjamccho, tibetský 14. dalajláma, buddhistický mnich, který se přátelí s celou řadou světových humanistických osobností všech vyznání, mj. také se zesnulým prezidentem Václavem Havlem, postavil toto své pojednání o mezináboženském dialogu na základním pojmu soucitu.

„Všechny nábožensky věřící žádám: dbejte příkázání vaší víry; vraťte se k podstatě vašich náboženských učení, k vrozené dobrotě lidského srdce... Jediný správný, zodpovědný a účinný způsob, jak v této nevyhnutelné realitě žít, je řídit se zásadami soucitu,“ cituje bývalý indický prezident Abdul Kalám slova Jeho Svatosti. Podívejme se na citovanou knihu blíže.

Autor v úvodních kapitolách popisuje v návaznosti na svůj nucený odchod z Tibetu, jak byl životními okolnostmi přiveden k mezináboženskému dialogu. Vyznává, že naivní přesvědčení o nadřazenosti jeho vlastní víry nad ostatními udržel jen tak dlouho, dokud zůstal odříznutý od jakéhokoli kontaktu s lidmi jiných vyznání. Domnívám se, že už toto je velkým poučením pro naši „českou situaci“: kulturní nábožensko-národnostní exkluzivismus je zástěrkou pro odmítání jinakosti a je zneužíván pro xenofobní účely.

Této „cesty strachu“ se musí naše společnost zbavit, pokud chce v budoucnu úspěšně řešit jakýkoliv civilizační problém, např. migrační. Líčení své životní cesty pojímá autor jako příběh setkávání

s osobnostmi světových náboženství, jejichž svědectví a osudy vyvolávaly v jeho srdci upřímný obdiv a touhu poznat motivy jejich náboženského přesvědčení. Spolu s exulantským údělem v indické Dharamsale, který jej zbavil obřadnictví, byla možnost poznávání lidí nejrozličnějšího původu, i těch nejobyčejnějších, tím nejcennějším, čeho se mu

dostalo. Jako zásadní popisuje setkání s trapistickým mnichem Thomasem Mertonem v roce 1968, který jej zasvětil do tajů mystiky pouštních otců.

V druhé kapitole barvitě popisuje své cesty po indických chrámech, zevrubně a pro čtenáře poutavě, srozumitelně a velmi osobně líčí své poznávání hloubky hindských a čínských náboženských tradic. Nezaopatřený čtenář v této části knihy pochopí, že dalajláma je

z křesťanského pohledu „Božím dítětem,“ jež dokáže nadšeně žasnout nad obrovským Božím obdarováním lidského pokolení, ať už se týká citu k přírodě, kráse věcí i ducha, uměleckého a pracovního nadání či uchvacující moci moudrosti, stejně jako schopnosti lidského srdce porozumět druhému v jeho jinakosti. Autorův úžas a nadšení však

není naivní a nekritický, ačkoli výraz šťastného dítěte v jeho tváři by k tomu názoru mohl svádět. Z jeho komentářů poznáváme intelektuální a názorovou vyzrálou, podpořenou mnohaletým cílevědomým studiem, pokročilou meditační a modlitební praxí a obrovskými komunikačními zkušenostmi. Dalajláma se neostýchá a nebojí modlit se na veřejnosti kdekoli a s kýmkoli, v kom objeví schopnost soucitu.

Ve třetí kapitole pronikneme na břehu posvátné Gangy do dialogu buddhismu s hinduismem, abychom ještě lépe odhalili nejzákladnější principy dalajlámovy myšlení a životního postoje. Dostaneme doporučení navštívit Indii, abychom poznali na vlastní kůži, co znamená náboženská tolerance, ale dozvíme se také, jaká obrovská obdarování dostal autor na svých cestách po Západě, zejména v setkáních s křesťanskými osobnostmi, jako byli Thomas Merton, John Main, Karol Wojtyła, Bede Griffiths, Edward Carpenter atd. Ve čtvrté kapitole zjišťujeme, že dalajlámu vzhled do křesťanské spirituality, a zejména katolického učení, je více než fundovaný. Jeho znalosti a hluboké porozumění podstatě a smyslu křesťanského náboženství by potřeboval kdekterý z našich věřících i kněží. Právě na „dojemném a neuvěřitelně intimním“ příběhu Ježíše Krista vysvětluje své mnišské pojetí soucitu jako buddhistického ideálu „brání na sebe utrpení druhých a dávání vlastního štěstí a radosti z osvětlení.“ Jako zajímavou paralelu

buddhistické meditace o nicotě uvádí poezii sv. Jana od Kříže.

Pátá kapitola se věnuje druhému největšímu náboženství v Indii – islámu a příběhům autorova setkávání s muslimy. Dalajláma na základě zkušenosti s muslimy výslovně odmítá chápání islámu (od muslimů i nemuslimů) jako militantního náboženství; to považuje za obrovskou nespravedlnost vůči upřímně věřícím a urážku jejich víry, ale uznává, že v každém náboženství se nacházejí nemravní lidé, kteří zneužívají určité výklady víry k zotročování lidí. Popisuje pět pilířů islámu jako ekvivalent buddhistické praxe, což je pro mezináboženský dialog velmi inspirativní metodika. Vedle prologu k súrám o milosrdném a slitovném Bohu cituje další verše Koránu s odkazem k súfismu, že i v islámu je základním aspektem vztahu k Bohu odevzdání se ideálu všeobjímajícího soucitu. Militantní výklad „veršů o zabíjení nevěřících“ považuje za nepochopení duchovní cesty oddanosti Bohu. V dialogu s judaismem oceňuje jako tibetský vyhnanec sílu a životaschopnost exilové víry, obdivuje kabalou a zdůrazňuje paralelu židovské a buddhistické mystiky

soucitu, jak jinak, na personalistickém principu. V sedmé kapitole shrnuje etické shody v základech zmiňovaných

náboženství a cituje tzv. „verše soucitu“. Za všechny uvedme vedle společného zlatého pravidla etiky z Mt 7,12 citát z Al-Nawawího sbírky hadísů: „Není pravým věřícím ten, kdo svému bratru nepřeje totéž, co si přeje sám pro sebe.“

Poslední kapitola na pozadí dějin náboženství a jejich vztahů začíná otázkou, zda musejí rozdíly mezi náboženstvími nutně vést k neshodám a nenávisti mezi lidmi. Pokud ano, prohlašuje dalajláma, pak bychom měli mít právo se jich vzdát. V dalším textu dokládá, že tomu tak není, a vyhláší opravdové přijetí práva na „realitu druhých“, přičemž upozorňuje na globální dopad rozhodnutí každého jedince učit se nejhlubšímu základu své víry a univerzálnímu smyslu života – soucitu.

Doporučuji knihu k přečtení zejména těm, kteří jsou přesvědčeni, že právě jejich víra je nejlepší nebo jediná pravdivá.

Tomáš Procházka

V čísle použity snímky ze Sázevského kláštera

Svatba v Thajsku

Psala mi kamarádka po návratu z dovolené v Thajsku. Vybrali si s manželem pobyt v malé vesnici stranou civilizace. Telefon tam nefungoval, internet byl přístupný snad jednou za týden, prostě konec světa. Zato byli odměněni krásnou přírodou a neobvykle přívětivými lidmi. Jednoho dne byli pozváni na svatbu v sousedství. Se zájmem sledovali buddhistické obřady, kterým ovšem jen málo rozuměli. Svatečkané jim dávali najevo radost z jejich přítomnosti. Vždyť hosté - a k tomu křesťané - přinášejí štěstí! Po hlavním obřadu vyprovázel svatební průvod novomanžele do jejich domu. Před dveřmi se všichni zastavili. Vystoupil muž v kněžském rouchu a pronesl řeč, které moji přátelé nerozuměli. Dočkali se vysvětlení. Zdejší muslimský imám přišel s modlitbou a požehnáním pro novomanžele. To vše je možné v zapadlé thajské vesnici, daleko od civilizace.

Radana A. Váňová

Pes a osel

Vesnickou ulicí šel člověk, který rozuměl zvířecím hlasům. Uviděl osla, jenž právě zahýkal, a vedle něj štěkal pes, co mu síly stačily. Když k nim přišel blíž, zachytil smysl jejich výměny názorů. „Pořád mluvíš o trávě a o pastvinách, ale já čekám, co mi povíš o králících a kostech: nudíš mě,“ řekl pes. Muž se neudržel a namítl: „Ale přeci mezi tím existuje něco společného - seno má stejnou funkci jako maso.“ Obě zvířata se na něj okamžitě otočila. Pes zuřivě štěkal, aby ho přehlušil, a osel ho dobře mířenou ranou srazil zadní nohou k zemi, až ztratil vědomí. A pak se zase vrátili ke své hádce.

Tento příběh, který připomíná jeden z příběhů Rúmiho, je bajka ze slavné sbírky Madžnuna Qalandara, který ve třináctém století čtyřicet let putoval a vyprávěl poučné příběhy na tržištích. Někteří lidé říkají, že byl úplný blázen (což je význam jeho jména); jiní tvrdí, že byl jedním z „proměněných“, kteří měli zvláštní schopnost vidět spojitost mezi věcmi, jež ostatní lidé potvažovali za izolované.

Z knihy Příběhy dervišů; Idries Shah; vydalo nakladatelství Portál v r. 2001, nabídka knih na www.portal.cz

MŮŽETE SI PŘEČÍST

Mučednictví v raném judaismu a křesťanství

Daniel Boyarin je americký ortodoxní Žid, antisionista – a brilantní historik. Jeho osobní postoje vás pravděpodobně nenadchnou, jeho knihy ano. S velkou pečlivostí v detailech a zároveň smyslem pro souvislosti i přesah faktů zpracovává období formování rabínského judaismu a raného křesťanství. Toho křesťanství, jež se teprve rodilo jako židovská sekta a bylo jedním z mnoha duchovních směrů té doby: „V židovském světě prvního století bylo mnoho sekt soutěžících o označení „pravý Izrael“ a „pravý interpret Tóry“. Talmud hovoří o dvaceti čtyřech takových sektách.“ (Boyarin). Představuji vám jeho knihu „**Dying for God: Martyrdom and the Making of Christianity and Judaism**“ (1999), tedy „**Umírání pro Boha: Mučednictví a dělání křesťanství a judaismu**“.

Boyarin zastává tezi, že rabínský judaismus a křesťanství do 4. století si byli blízké jako „dvojčata“, když už potřebujeme používat „problematické příbuzenské metafory“. „Nejsou to oddělené identity, učí se jeden od druhého, bojují spolu a možná se někdy i milují. Sdílejí stejnou duchovní potravu.“ V každodenním životě byli lidé starověkého světa úzce propojeni sousedskými vztahy: z našeho pohledu byla antika skutečným multikultí. Teprve až zrození nadvlády katolické církve vedlo k delegitimizaci kultů označených jako „pohanské“ a ke konečné konsolidaci rabínského judaismu, resp. k jeho oddělení a samostatnému vývoji. V knize si Boyarin všímá přístupu obou směrů k mučednictví.

Postavení Židů a křesťanů v římské společnosti bylo odlišné. Židé byli od narození jako příslušníci etnickonáboženské menšiny outsideri, kteří se musí socializovat do odlišné jazykové a kulturní skupiny. Římané jejich náboženství nezakázali jako celek, ale pouze některé praktiky považované za urážlivé (obřízka) nebo politicky nebezpečné s potenciálem k „pobuřování“ (studium Tóry na veřejnosti). Vztah Židů k Římanům byl jak vztahem odporu (jako k modloslužbě), tak loajalitou („Římaný poslal Bůh, vzpoura proti nim je vzpourou proti Boží vůli“), což se odráželo i v nejednoznačném postoji k mučednictví. Jak je pro judaismus typické, oba názory byly přijímány –

„Ten, kdo zemře pro slova Tóry, v jeho jméne necitujeme halachu“ (Talmud, Baba Kama 61a) i „Slova Tóry trvají pouze pro toho, kdo se kvůli nim odevzdá smrti.“ (Talmud, Gittin 57b).

Naopak v křesťanství bylo mučednictví součástí étosu. Římané sektu vnímali jako neloajalitu ohrožující společenský řád, proto postup proti ní byl mnohem ráznější. Křesťanští autoři bývali často synové z římských prestižních a mocných rodin, vzdělání a ztotožnění s klasickou kulturou, proto bylo jejich dobrovolné odmítnutí římské moci dramatictější a platili vysokou cenu. V prvních staletích byl v křesťanství populární obraz ženy-mučednice, které byly připisovány mužské, (čti: do-

konale) vlastnosti, postupně se však pod vlivem myšlení a vyzdvižení sexuální askeze stala ideálem mučednice-panna.

V judaismu toto pojetí chybí, neboť sexualitu přijímá a integruje: úkolem mladých dívek tak není nechat se zabít pro víru, ale vdát se a mít děti (nevěsta Boha x nevěsta muže).

Mučedníky jsou zde pouze učenci. Podle Boyarina se v pozdním starověku v mučednických příbězích objevují nové prvky: vystoupení těsně před smrtí s ritualizovanou řečí (v judaismu recitace

vyznání víry „Slyš Izraeli“, v křesťanství prohlášení „Já jsem křesťan“), smrtí se naplňuje náboženské pověření (v judaismu je mučednictví podle rabi Akivy jedinou možnou realizací příkazu „Miluj svého Boha celou svojí duší“, v křesťanství je imitatio Dei, nápodobou Boha) a smrt má erotický charakter: je podstupována z vášnivě lásky k Bohu, nikoli ze strachu či „stoické“ povznesenosti (viz např. Sokrates).

Mučednictví má samozřejmě své stinné problematické stránky, které náboženské vedení občas přehlíží. Ve středověkém aškenázkém středoevropském judaismu odkaz rabi Akivy vedl až k nadšení pro mučednictví, které ohrožovalo samotnou židovskou existenci (např. v době utrpení v pogromech za křižáckých tažení v 11. - 12. století). Rabinům dalo velkou práci prosadit interpretace dávající přednost životu. Křesťanství zase často používá mučednictví jako „důkaz pravdivosti víry“: v příbězích jsou po smrti mučedníci vítáni Bohem a jeho zástupy, oslavováni a zahrnováni milostí, což má dokazovat, že jde o Boží vůli a potvrzení jediné náboženské pravdy – té křesťanské.

S ohledem na současnou situaci ve světě, kdy fundamentalistický islám rozpracovává mučednickou eschatologii a zneužívá ji k zabíjení nevinných lidí – muslimů i nemuslimů – je dobré si připomenout kořeny naší židokřesťanské kultury a poděkovat, že jsme se dokázali z mučednického myšlení vymanit. Smrt je jistě součástí života, mnoho lidí

zemřelo hrdinskou smrtí proto, aby pomohli jiným nebo aby dostáli svému přesvědčení (např. za druhé světové války), nicméně oslava násilné smrti je vždy problematická a může se vymknout. Bůh je Bohem života, radosti a naděje. Jak říká Bible: „Dbej na jeho nařízení a příkazy, které ti dnes udílím, aby se vedlo dobře tobě i tvým synům po tobě a abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti pro všechny dny dává Hospodin, tvůj Bůh.“ (5. Mojžíšova 4,40)

Terezie Dubinová, PhD.

Královéhradecké diecéze CČSH zve na diecézní katedru, téma:

Eutanazie

myšlení a historie
vztah křesťanů k tomuto tématu
přednáší: **ThDr. Jan Rokyta**

20. 2. 2017
v přednáškové síni náboženské obce
v Hradci Králové, Ambrožova 729

9.00 - pobožnost v modlitebně
10.00 přednáška

Svou účast prosím potvrďte na email
dieceze.hradec@ccsh.cz

Podpořeno z Fondu rozvoje
Královéhradecké diecéze CČSH

Extenze 2017 - Svoboda

Srdečně zveme na další přednášku z cyklu Extenze 2017. 15. 2. 2017 - prof. ThDr. Jan Blahoslav Lášek, Dr.h.c. - Pojetí svobody u zakladatelské generace CČSH. Proběhne ve středu od 19 h ve Farského sále Husova sboru na Vinohradech (Dykova 1, Praha 10). red

Odpoledne s náladou Provence

Hluboký vztah k Francii a její jedinečné kultuře prožívají od mládí PhDr. Olga Nytrová a PhDr. Františka Vrbenská z Pražského klubu spisovatelů při Obci spisovatelů. Navštívily proto společně romantickou zářijovou Provence. Budou vyprávět o svých zážitcích a promítat výběr ze svých fotografií. Setkání třetího věku proběhne v úterý 28. února v 15 hodin v Praze 8 - Karlíně, Vítkova 13. Pořádá náboženská obec CČSH Karlín a Dialog na cestě ve spolupráci s MČ Praha 8. ON

Vzpomínka na sestru Sivkovou

V pondělí 16. ledna 2017 byla k Pánu povolána sestra Jarmila Sivková z Rychvaldu. Působila ve zdejší náboženské obci jako pastorační asistentka. Se sestrou Sivkovou jsme se rozloučili v sobotu 21. ledna 2017 v Husově sboru v Rychvaldě. red

Vzpomínka na bratra Valíčka

Dne 14. února 2017 vzpomínáme 4. výročí úmrtí bratra faráře Vladimíra Valíčka, který působil v náboženských obcích České Budějovice a Husinec. Jeho věrnost a oddanost církvi zůstává v našich srdcích.

Vzpomíná rada starších a rodina

Mladý člověk a krajina

- na přednášku zve Ekologická sekce ČKA. V úterý 14. února od 17.30 h v přízemí kláštera Emauzy, Praha 2, Vyšehradská 49. Mgr. Ondřej Ševčík o zkušenostech s eko-výchovou. JNe

Program divadla Mana

• Pondělí 13. 2. 2017 - 19.30 h - Benght Ahlfors - Popel a pálenka Černá komedie současného finského autora se odehrává v dnešních Helsinkách v jedné trochu pomatené, i když docela typické rodině. Překlad: František Fröhlich, režie Bohumil Gondík.

• Úterý 21. 2. 2017 - 19.30 h - Alfréd a Josefína

Groteskní příběh ve verších o zoufalé potřebě, hledání a nedostatku lásky. Jenže vždycky je to nějak špatně uchopeno a řetězec vzájemného ubližování se točí a nejde zastavit. Hraje D-talent: Veronika Svozílková, pohybová spolupráce: Vladimíra Benoni. Scénář a režie: Erika Merjavá.

• Čtvrtek 23. 2. - 19.30 h - Krlíček aneb radostné bezdomovectví

Úsměvné leporelo, s humorem a láskou vyprávěné. Přemýšleli jste, co byste dělali vy, kdybyste se octli pod mostem či vás přihnuli na skládku?

Moskevská 34/967, Praha 10

- Vršovice, www.vrsovickedivadlo.cz

Na titulní stránce chrám Božího hrobu v Jeruzalémě

Týdeník Církve československé husitské. Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová, redaktoři: PhDr. Václav Dražnar, Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.

Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířová. Tel. redakce: 220 398 107; e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz Tisk: Grafotechna. Distribuce a reklama: A.L.L.

production s. r. o., F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9, Call centrum - tel.: 840 306 090. **Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.**

Předplatné: František Brynych, tel.: 220 398 117, e-mail: frantisek.brynych@ccsh.cz

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Patriarcha Církve československé husitské Tomáš Butta společně s Kulturní radou Církve československé husitské

si Vás dovoluují pozvat k setkání

při příležitosti letošního 167. výročí narození

TOMÁŠE GARRIGUA MASARYKA,

**které se koná pod záštitou předsedy Poslanecké sněmovny
Parlamentu České republiky Jana Hamáčka**

v rámci projektu „Naše a evropská společnost“

v budově Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
v Praze 1, v hlavním jednacím sále ve Sněmovní 4

v pondělí 6. března 2017 od 16 hodin.

V programu:

Pozdravy, projevy

ThDr. Tomáš Butta, Th.D., patriarcha ČČSH

Jan Hamáček, předseda Poslanecké sněmovny PČR

Doc. ThDr. David Tonzar, Th.D., pražský biskup ČČSH

Přednášky

- Plk. gšt. PhDr. Eduard Stehlík, Ph.D., MBA

T. G. Masaryk a československé legie

- Mgr. Milan Krivda, biskup Západního dištriktu
Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku

Milan Rastislav Štefánik a jeho životné krédo: verit', milovat', pracovat'

Vystoupení Smyčcového orchestru Pražské konzervatoře,
dirigent Chuhei Iwasaki

Diskuze

Projekt je uskutečněn za laskavé podpory Poslanecké sněmovny
Parlamentu České republiky a Ministerstva kultury České republiky

Potvrďte, prosíme, svoji účast do 27. února 2017 na adresu
Kulturní rada ČČSH, ThDr. Jiří Vaníček, Wucherlova 5, 160 00
Praha 6 nebo na elektronickou adresu: jiri.vanicek@ccsh.cz
kontaktní telefon: 220 398 108

